

Az elmúlt években minden „zöldült”. A fenntarthatóságra való törekvés vagy legalábbis a téma egyre hangsúlyosabbá válása generálta azt az igényt, hogy meg lehessen határozni, hogy egy befektetés vagy egy vállalkozás valóban fenntartható-e, vagy sem. Ennek kivétel tenni az EU által alkotott taxonómia-rendelet. A rendelet mostani kiegészítésére vonatkozó javaslat felhívította az európai politikát. A franciák pezsgőt bontottak, a németek felháborodtak, az osztrákok perrel fenyegetnek. De mi is történt?

Az Európai Bizottság február 2-án előterjesztette az úgynevezett taxonómia-rendelet kiegészítésére vonatkozó véleményezést és a módosításokat követő végleges javaslatát, amely szerint a nukleáris és földgázenergia zöldminősítést kapna. Fontos leszögezni, hogy a taxonómia-rendelet célja nem az, hogy meghatározza, mely technológiák alkalmazhatók és melyek nem egy tagállami energiámixben, csupán egyfajta minősítési rendszerként megmondja a befektetőknek, hogy melyek azok a technológiák, amelyekbe investálva zöldnek minősül a befektetésük.

Mégis rendkívül fontos döntésről van szó, hiszen a taxonómia egyrésztől meghatározhatja, hogy milyen típusú erőművek épüljenek a jövőben. Az energiaszektor jelentős része Európában magánkézben van, és az erőművek részben vagy teljesen magánfinanszírozásból épülnek, vagyis ha valamilyen technológia nem kerül rá az EU által létrehozott listára, nagy valószínűséggel esik azoknak a forrásoknak a jelentős hányadától, amelyek zöldberuházási lehetőséget keresnek. Másrésztől viszont a még működő erőművek is ellehetetlenülhetnek akkor, ha nem kapják meg az EU zöldplecsnijét. Elképzelhető, hogy ezek a vállalatok azért nem kapnak a működésükhöz szükséges hiteleket a piacról, mert a pénzügyi intézetek hitelkihelyezési politikája nem engedi meg, hogy nem fenntartható energiaforrások működtetését finanszírozzák.

Ha az Európai Unió klímacélkitűzéseit nézzük, akkor önmagában ez nem lenne probléma. Az EU-nak kifejezett célja a nagy karbonintenzitású energiatermelési módokról (leginkább a szilárd széntüzelésről és olajról) történő átállás az alacsony üvegházhatású gáz kibocsátású technológiákra. Azonban egészen a közelmúltig két nagyon fontos energiatermelési mód, a nukleáris és a földgáz nem szerepelt ebben a taxonómiában, ami rendkívül súlyos problémákat okozott volna az európai energiaellátás szempontjából.

A pragmatizmus győzelme a zöldideológia felett

LITKEI MÁTÉ
környezetgazdálkodási mérnök

A koronavírus-járvány előtt, 2019-ben, az EU import-kitettsége 61 százalék volt, vagyis a teljes európai energiafelhasználásnak csaknem a kétharmadát importból fedeztük. Az import 27 százaléka földgáz volt, amelynek a szerepe az időjárásfüggő megújuló rendszerbe állításával egyre nő. Ez a kitettség Németország esetében egyenesen félelmetes: miközben Európa legnagyobb gazdasága a világ egyik legnagyobb földgázimportőre, gázfogyasztásának mintegy 94 százalékát importból fedezi a Szövetségi Földtudományi és Természeti Erőforrások Intézetének adatai szerint.

A földgáz térnyerése törvényszerű egészen addig, amíg nincs megoldva az időjárásfüggő megújuló által termelt energia tárolása. Amikor süt a nap és fúj a szél, ezek a beépített kapacitások termelnek, amikor viszont az időjárási kondíciók nem megfelelőek, akkor valamivel ki kell egyenlíteni a fogyasztói oldalon mutatkozó igényt és a termelői oldalon fellépő hiány közti különbséget – erre pedig a gyorsan fel- és visszatérhető gáz erőművek a legalkal-

masabbak. Ennek tudatában érthető, hogy a bizottság miért emelte be a zöld-energiaforrások közé a fosszilis, üvegházhatású gáz kibocsátásával járó földgázt (még ha csak megkötéssel is, átmeneti technológiaként).

A nukleáris energia kapcsán viszont a szakmai érvek mintha kevesebbet számítottak volna. Az elmúlt években hiába fogalmazta meg az ENSZ Éghajlatváltozási Környezetvédelmi Testülete, a Nemzetközi Energia Ügynökség és az Európai Bizottság saját Közös Kutatóközpontja (JRC), hogy az atomerőművek karbonsemlegesek, környezetbarátak, biztonságosak, valamint elengedhetetlenek a klímamelegességi célok eléréséhez, az európai politika rendkívül megosztott volt. Egy ideig még az sem volt egyértelmű, hogy a bizottság a saját kutatóintézetére fog hallgatni, vagy meghajlik a német politikai nyomás előtt. 2021 márciusában a JRC egyértelműen állást foglalt a nukleáris energia fenntarthatósága mellett, azonban a német zöldektől az a válasz érkezett, hogy a bizottság saját kutatóintézetem semleges és részrehajló a kérdésben.

A nukleáris energia és a gáz végül bekerült a bizottság javaslatába, ezzel a bizottság egyfajta mérlegserpentyőként kíván betölteni. Az egyik serpenyőben a németek felé gyakorolt gesztus, a földgáz átmeneti elismerése szerepel, a másikban pedig az európai közösség érdeke, a nukleáris energia elismerése. A döntést végül a tanács és a parlament fogja meghozni, azonban mivel a tanácsban húsz olyan tagállam szövetsége tudná elgáncsolni a kezdeményezést, amely legalább az uniós összalkosság 65 százalékát képviseli, a parlamentben pedig legalább az összes képviselő felének (353) kellene a tiltakozását kifejeznie, erre jelen állás szerint legfeljebb matematikai esély mutatkozik.

Az Európai Bizottság február 2-án előterjesztette a taxonómia-rendelet kiegészítésére vonatkozó végleges javaslatát, amely szerint a nukleáris és a földgázenergia zöldminősítést kapna

FOTO: VG - ERIC MANIER, MARRÉD, MCDUNNESS